

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 an 10 cor.
pe 12 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-rî de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un cîr garmond: prima dată la
10 lei; a doua oară la 15 lei; a treia
oară 20 b. de fiecare publicare.

Astfel abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate
Scrierile neîncasate nu se potom

Scrisoare deschisă,

cătră

dl Petru Vuia, deputat dietal în cercul Sasca!

Magnifice D-le Deputat!

Din incidentul loviturii mortale ce să croește națiunii noastre române de 3 $\frac{1}{2}$ milioane din Ungaria, din partea Inaltului Ministru Reg. de culte și instrucțiune publică, Berzeviczy, cu reformarea învățămîntului în școala populară confesională română, — noi subscriși alegători electorali cari la alegerea Magnificenței Voastre ne-am tîsat lucrurile și am mers la vot, numai știindu-te Român! Și acum, când iubiții nostri Preluți de cari cu drag și multă alipire, nația de bucurie plînge! pronunțându-le numele: Meșianu, Mihali, capi nostri au luat cuvîntul de apărare a turmei, c ntra proiectului ce tînde desnaționalizarea noastră, sau mai bine zis prostirea noastră, — Te rugăm să ieși din partidul liberal, care partid nu și merită numele de liberal, ci de cel mai șovinist partid, — Te alipește cătră Domnul Dr. Vlad care singur luptă de-o-camdată pentru nația noastră. Altcum Magnifice lu noi să nu mai cutezi a Te recomanda spre alegere! Cugetă și aceea că dacă noi economii români rămași săraci prin multele dări ce ni se încarcă în spate, ne mulțumim și numai cu puțina mămăligă și ceapă, ce ne-a mai rămas și totuși trăim și în ciuda tuturor intrigilor încă vom trăi și în veci nu vom peri: Magnificența Ta care cunoști puterea dătătoare de viață a mămăligii românești cu carea ești crescut, nu vei peri. Credem, ca la anul-Ți îmbetrâniți, îți vei fi agonisit, dacă nu mai mult, apoi cel puțin atîta, cât să poți trăi și fără a fi deputat? Și să nu-ți renghi simțămintele românești pentru rîvna de deputați. Mai fericit e să mori în mijlocul fraților între cari ai îmbetrânit și cari îți vor aminti din când în când cu venerațiune numele, de cât se-Ți atragî blăstămul nostru. Te rugăm ascultă-ne, că fără noi nu vei mai fi ales în cercul nostru, și nici în alt cerc. — Majoritatea absolută a cercului Saschei e Română și Românii s'au cam trezit cu isprăvile liberalilor, kosuthiștilo și a altor șoviniști. Trăiască Dr. Vlad!! Să ne vedem cu bine!!

Și Magnificența Ta să trăești, dar nu mai dacă lucrî în armonie românească!

Răcășdia, 8 Iulie 1904.

Ai Magnificenței Tale cet mai plecați alegători:

În numele mai multora:

Petru Simeon, Nicolae Goian,
George Cheva.

Am publicat din cuvînt în cuvînt, fără nici o schimbare, scrisoarea bravilor țărani din Răcășdia, adresată d-lui deputat Dietal Vuia.

Prin graiul lor simplu și nemeșteșugit vorbește conștiința neamului întreg.

Am somat de mai de multe-ori pe deputații Români, cari mai stau și azi pe băncile guvernamentale, să părăsească acest partid, în care a sta azi, înseamnă tradare națională. Ei întârzie însă a-și face datoria.

Și fiind-că ei nu și-o fac, vedem că încep a și-o face cercurile.

Așteptăm, pretindem chiar în numele demnității naționale, ca cercurile Românești, cari au trimis deputații Români în tabera guvernamentală să dea pretutindenți vot de neîncredere și să se declare că nu se solidarizează cu deputatul lor.

Părinte Magieru din cercul Iosășelului! A doua oară suntem curioși a ști, reprezintă-te domnul de Szombathy pe D-Ta, când spriginește munca de zugrumare a șccalei noastre confesionale? Și voi alegători Români, cu votul căroră, s'au ales d-șii Petru Mihályi, George Serb, Păchomie Avramescu, Ioan Ciocan și Nicolae Șerban, puteți tolera starea aceasta rușinoasă, ca deputatul vostru să fie complicele aceluși guvern, care a decretat moartea voastră națională? N'ați auzit voi vorbirea de deună-zi a ministrului președinte Tisza? N'ați auzit, cum nici în seamă nu sunt luate cuvîntările Mitropoliiților nostri, cari înzădar au arătat că prin faimosul proiect de lege, al lui Berzeviczy ni-se calcă drepturi pe care însuș **Maiestatea Sa a jurat!** trufașul conte Tisza însă zice că trebuie să devie lege! Dacă ați auzit aceste și dacă deputații pe cari i-ați ales, s'ar arăta lipsiți de ori-ce demnitate națională, și ar dovedi atunci că n'au umblat decât după os de ros, iar acum nu se pot despărți de lângă oala cu carne, rîndul vostru este atunci să dovediți acestui guvern, că poporul român nu poate fi judecat după cei câți-va flămânzi, cari tac pentru-că nu cutează să-și pună stomacul într-o eventuală primejdie.

Cercurile electorale să-și facă deci datoria!

Fraților din Răcășdia — le mulțumim pentru pilda frumoasă ce au dat-o celorlalți. Urmeze-o, cine-i de cinste și Român!

DIN COMITATE.

Congregațiunea extraordinară a comitatului Arad este convocată pe 14 Iulie. La ordinea zilei sunt puse 19 puncte. Cel dintâi e împărțirea funcționarilor în clase și ranguri de salar pe baza noiei legi despre regularea salariilor. Sub un alt punct, se supun aprobării congregației, conclusele reprezentanțelor comunale, cari au subscris

acții pentru vicinalul plănuit în podgoria Aradului.

Congregațiunea extra-ordinară a comitatului Caraș Severin s'a ținut Vineri în 25 Iunie. După scurte desbateri s'a primit elaboratul comitetului privitor la împărțirea în clase de salar a funcționarilor. Desbaterea a fost însă precedată — scrie Drapelul — de o interpelațiune a domnului Coriolan Brediceanu înaintea ordinii de zi, privitor la *agitațiunea nepermisă a organelor subalterne comitatense din Graniță în afacerea alegerii de president la comunitatea de avere*. Dl Brediceanu a zis între altele următoarele:

„Omnipotența funcționarilor nostri nu mai cunoaște margini. Domni aceștia — cei mai mulți fără nici o rădăcină în popor — se folosesc de toate mijloacele pentru-ca să lipsească poporul de libera manifestare a voinței sale“.

„Ne sosesc plîngerî cu droaia, că pe când zăcea încă regretatul president al Comunității de avere, pe patul morții, s'a pornit agitațiunea pentru a pregăti calea spre presidenție unui om, cunoscut ca adict al guvernului“.

„Protopretorii s'au pus în mișcare și la porunca lor s'au mobilizat notarii, cari chiamă pe reprezentanții la primărie și storc dela ei declarații pentru candidatul lor“.

„Și pentru cine calcă ei datorițele lor? Pentru un om al stăpînirii, pentru unul care reprezintă târguiala între primar și primărie, care tras în cercetare pentru acuze grave aduse contra lui, s'a bucurat când a putut prin restabilirea acuzatorului în post, să obțină retragerea acuzelor din cari una singură — adevărindu-se ca întemeiată — ar fi fost suficientă pentru a-l discvalifica pentru totdeauna“.

Aceste sunt stări nesănătoase!

Decât un astfel de constituționalism, mai bine un absolutism luminat și onest!

La ce se amestecă funcționarii în chestiunea alegerii la Comunitatea de avere?! Ce caută ei acolo?! Lăsați pe bieții Grănițeri să-și aleagă pe acela care le place și în care au încredere! E doar vorba de administrarea averii lor!

Nu se poate oameni mai blânzi și mai supuși decât aceștia! Nu mai au curajul nici să se plîngă când îi doare. Din punctul d-voastră de vedere au ajuns deja la perfecție. Aleg de deputat pe cel ce vă place d-voastră. Ori se poate deputat mai patentat guvernamental, decât cel ales în Graniță? Și la Congregațiune cum stăm?! Unde sunt grănițerii, unde sunt reprezentanții lor?! Unde?!

Și totuși nu sunteți mulțumiți cu ei, că așa cum sunt, tot mai sunt Români!

Se vede că în țeara aceasta este cea mai mare nefericire să fi Român! Dar nu uitați, că în sufletul Românului este iubirea de patrie și de tron contopită cu iubirea de neam și cel ce caută să stingă în sufletul Românului iubirea de neam, omoară în el toate senimentele nobile! (Vîi aclamări).

Noi nu cerem favoruri și privilegii ci va fi trist pentru țeara aceasta, când nu vom mai avea unde să căutăm dreptate!

Dacă vorbele noastre, isvorite din iubire cătră țeară și pentru binele poporului, vor fi nesocotite, vom amuți rînd pe rînd și toată răspunderea pentru cele ce vor urma cade numai asupra d-voastre.

Întreb deci pe dl vice-comite, că Are cunoștință despre agitațiunea neertată, ce o fac

organele subalterne comitatense privitor la alegerea de president al Comunității de avere în favorul unui candidat? Și 2 Dacă are cunoștință, face-se aceasta cu învoirea d-sale, ear dacă nu, are de gând să pună capăt acelei agitațiuni?

Vicecomitele C. Fialka răspunde în general că n'are dreptul să influențeze nici pe funcționari și nici de alții în libera manifestare a convingerilor lor (Strigăte: Aici nu e vorba de libertatea convingerii, ci de abus!) ear în privința procesului disciplinar amintit comunică, că acela s'a încheiat deja de doi ani. Ear acusatul este reprimat în post, fiind-că de repetite ori s'a rugat de iertare.

Dl Cor. Brediceanu esplică ungurește interpeleția sa și declară în privința procesului disciplinar, că va cere actele spre studiere.

Vicecomitele C. Fialka declară, că nu are cunoștință și nici nu crede, că funcționari comitatensi se amestecă în mod neertat în agitațiunea pentru alegerea de president al Comunității de avere. După aceasta se intră în ordinea zilei.

Congregația extra-ordinară a comitatului Hunedoara. Cetim în «*Libertatea*»:

Viceșpanul comitatului Hunedoarei convoacă pe ziua de 15 Iulie n. congregație extra-ordinară la Deva după un program de 80 puncte, — cele mai multe afaceri comunale, cereri și recursuri.

Intre rescriptele altor congregații adresate celei a noastre, vedem: Cererea orașului Kassa, ca osemintele lui Rákoczy II. să fie așezate în Kassa, — a comit. Vas pentru îmbunătățirea competențelor medicilor cercuali; — a comitatului Cenad, pentru a se adresa dietei cerere, să aducă lege prin care repausul de Dumineca să fie estins și asupra crâșmelor, adică: crâșmele și orice fel de locuri de vânzare de beuturi, să stee Dumineca închise, ca și bolțile! La punctul acesta din urmă trebuie să dăm cu toții ajutor, doar se cere și de comitatul nostru acest lucru, pe care din toată inima am dori să-l vedem intrupat!

Moriamur pro rege nostro. În Dieta din Budapesta Sâmbătă s'au petrecut scene de înălțătoare loialitate dinastică. Urmașii generației «*Moriamur pro rege nostro*» fiind vorba de urcarea listei civile, cu două mi-

lioane coroane, au improvisat scene cari pun în adevărată lumină cavalerismul și fidelitatea maghiară. În tonul cel mai incualificabil a fost trasă în discuție persoana regelui. Frumoașe vremuri trăim. Zădarnice sunt toate umilirile Curții, șovinistii rămân consecvenți!

Tisza și cestiunea naționalităților.

— Separatum votum. —

Reproducem și partea a doua a articolului d-lui Ludovic Mocsary:

Este cam suspect totuși, că ne pune în perspectivă ministrul-președinte și niște măsuri administrative și de resortul poliției de stat. Este un lucru foarte delicat a pași pe acest teren, fiind-că aici apoi nu mai este chip de a se opri. Logica te poate duce până la legea numită „loi des suspects” a terorismului francez, cu care Danton & Comp. au prins pe toți patrioții dubioși, pe cari apoi i-au măcelărit în masse în faimosul Septembrie din 1793 prin cele aresturi.

Când e vorba de măsuri represive, în tot cazul cele mai eficace contra aștătorilor sunt cele preventive. Da, cum și dl ministru-președinte foarte corect a spus, „să-i convingem, cum-că nu sunt fii vitriși ai acestei patrii”. Și să procurăm autoritate acestui stat, „să fie acest stat tare”, care „să impună tuturor”. Da, nimic n'ar fi mai necesar, de cât aceasta, căci naționalitățile până în ziua de astăzi nu știu încă, unde este adevărată puterea: în Viena, ori în Budapesta? Dl ministru președinte caută ușurel vacii între coarne, când vrea să câștige statului autoritate prin aceea că ne spune să ne purtăm cuviincios și să nu facem obstrucție. Nu pe calea aceasta vom arăta, că este forță în noi, ci prin aceea, că nu ne vom potrivi necondiționat tuturor postulatelor Vienei și vom ținea sus independența acestui stat. Numai așa ne vom putea susține autoritatea, dacă în schimbul oalelor cu carne nu vom lăsa țeara să se degradeze încetul cu încetul la rangul de provincie. Minciunile cu cari ne umflăm în casa aceea cochetă, vorbind despre independența statului, despre parlamentarism, despre hege-

monia ce o avem în monarchie, — nu impun de loc naționalităților.

A fost interesant, când contele Tisza, atingând regiunile mai înalte ale politicii de naționalități, a spus, că garanția independenței tuturor statelor din Balcani este existența unei mari puteri aici, în Valea Dunării Auditorul au înțeles imediat cuvântul ominos și o întrerupere a strigat: Nu o mare putere ci un regat ungar. Ear contele Tisza a vrut să se corige și a zis: Ungaria în sine, fără o alianță durabilă, spre acest scop nu e destul de tare, însă o mare putere, în care Ungaria are rolul co-vârșitor, da!

Doamne iartă-ne păcatele! Eacă naivitatea de acestea dă Tisza mamelucilor săi, numai dacă le vor putea mistui.

Dacă Ungaria ar fi destul de tare și singură, este tocmai o cestiune discutabilă. Eu am convingerea, că da, ar putea fi destul de tare, căci împrejurarea, că la noi locuiesc în masse mari congenerii națiunilor vecine (nu numai ale celor din Balcani), prin o politică corectă de naționalități din partea noastră ar putea constitui baza unei vaste și durabile alianțe, întemeiată pe o legătură firească. Cum-că popoarele balcanice (și poate nu numai cele balcanice) și-au căutat și și-au putut găsi garanția viitorului lor într-o asemenea alianță, însă ca ele să o caute aceea garanția la marea putere a lui Tisza, asta nu e cu putință. Și nu e cu putință, fiind-că sunt sătui de așa o garanție, și în locul ei mai bucuros să alipește de Rusia.

Căutarea protecției rusești își are motivul principal tocmai în râvna de a se feri de binefacerea protecției acelei mari puteri oferite de Tisza. Cunosc ei prea bine aceea mască frumoasă, dacă nu din alta, cel puțin din pățania Ungariei. În întreaga peninsula balcanică tot așa de mult îl iubesc pe „Svab”, cât de mult îl iubim noi pe „Neamț”, Său ei prea bine, că politica acestei mari puteri n'are de cât o singură țintă, de a conglomeră cât mai multe provincii, prin cari să se despogubească ambițiile dinastice, și apoi să te strînga în brațele de poliș ale binrocției nențești, cum a făcut cu Bosnia, pe când de Ungaria independentă nimeni nu poate să-și teamă existența națională, fiind-că națiunea maghiară știe, că cel ce vrea să prindă mult, rămâne cu nimica, și a dovedit-o aceasta și față cu Croații, dându-le carta bianca.

Serbarea dela Putna.

(Amintiri).

De

Ioan Slavici.

(Urmare și fine).

Pe când apoi Blăjenii și cei de-o seamă cu dînșii, crescuți anume pentru luptă, erau stăruitori, neobosiți și fără de cruțare în alegerea mijloacelor, noi cellalți, nefiind mânați de convingeri puternice înainte, ne dedeam sficioși la o parte, îndată ce adversarii ni-se puneau cu oare-care îndrăzneală în cale, și îndrăzneala nu le lipsea niciodată.

Eminescu nu și-a scris dar articolul, ca să combată prin el lipsa de scrupule a celor ce ne siliseră să ne retragem și să renunțăm la continuarea lucrării începute, ci ca să ne convingă pe noi că e bună calea ce începuserăm, să ne dee un fel de satisfacțiune și să ne îmbărbăteze a merge înainte.

Dacă vorba ar fi fost numai de literatură, lucrul acesta ar fi fost de prisos.

Eminescu publicase în „Convorbiri Literare” o poveste frumoasă. Noi eram de părerea că n'o scrisese bine

„Scrie tu alta mai bine, ca la voi la Siria”. mi-a zis el.

Am scris „Zina Zorilor” și am trimis-o la redacțiunea „Convorbirilor”, deși mă îndoiam că ea va fi publicată. Dl I. Negruzzi nu numai mi-a publicat-o, ci a ținut totdeodată să-mi facă împărtășirea că în deosebi lui V. Alexandri i-a plăcut mult limba și felul meu de a povesti. Nu se putea să nu iubesc și să nu pun sus în

gândul meu pe oamenii mie necunoscuți, cari, deși trăiau la Iași, găsiu că e frumoasă și renească noastră și bun felul de a povesti, pe care-l învățasem dela bunicul meu.

Și așa ca mine simțeau toți. Simpatiile noastre erau firești și sincere. Eminescu nu se mulțumea însă cu atât numai, ci stăruia să lucrăm și să luptăm.

Acesta e rostul articolului scris de Eminescu în Noembrie 1871, și dl I. Rădulescu a judecat bine lucrurile când a luat hotărîrea de a publica azi după trei zeci și doi de ani, acele fragmente găsite în manuscrisele rămase de Eminescu.

Publicațiunea aceasta aruncă o viuă lumină nu numai asupra tineretelor lui Eminescu, ci asupra unei întregi și foarte întinse lucrări, care se urmează și astăzi.

Toți noi cei ce stăteam atunci în legătură, fie directă fie indirectă cu dînsul, am rămas ceea-ce eram atunci, n'am încetat nici-odată a lucra pentru realizarea programului stabilit după impulsunile primite dela dînsul și am profitat fie-care potrivit cu putințele sale și cu temperamentul său, ca să facem ceea-ce la Putna hotărîserăm a face.

Mulți au lucrat pentru restabilirea unității în viața culturală a poporului român; noi însă am lucrat numai pentru aceasta, și dacă unii dintre noi au luat ori iau încă parte la viața politică, au făcut-o ori o fac aceasta numai pentru-că în lumea, în care trăim, succesele culturale atârnă dela cele politice. Totdeauna și pretutindeni preocupările noastre au fost culturale și numai culturale, căci în tineretele

noastre ne am deprins a privi toate cestiunile din punctul de vedere cultural

Am avut în timpul celor trei-zeci și doi de ani, care au trecut de când cu serbarea dela Putna, adeseori ocașiunea de a mă convinge, că nimeni dintre contemporanii mei nu a ajuns în ceea-ce privește ideea națională la o concepțiune atât de clară ca Eminescu, iar c arificarea aceasta s'a făcut în timpul frământărilor sufletești, prin care am trecut în timpul petrecerii noastre la Viena.

Adunați din toate țările, în care soartea i-a risipit pe Români, noi ne-am deprins a privi toate lucrurile din punctul de vedere al întregului popor român și a căuta pretutindeni numai ceea-ce se potrivește cu interesele tuturor. Pe când Eminescu repeta mereu în coloanele „Timpului”, că România nu e expresiune geografică, ci centrul vieții naționale românești, noi repetam mereu în „Tribuna” și în „Gazeta Bucovinei”, că soarele pentru toți Români la București resare.

Adeseori a mai trebuit dar să pățim rușinea, pe care o pățiserăm după întoarcerea noastră dela Putna, căci trebuia neapărat să intrăm în conflict cu interese particulare ori susceptibilități individuale. Mișcarea pentru restabilirea unității în viața culturală a Românilor nu însă de noi fusese pornită, și astfel a merge și merge înainte și fără ca noi să luăm parte la ea, căci e, cum prevăzuserăm noi, în natura lucrurilor, ca prin cultură să ne apropiem unii de alții.

Istoria lui Ștefan-cel-Mare.

de N. IORGA

(Impresii.)

În editura Institutului de arte grafice „Minerva“ din București, tipărită pe cheltuiala ministrului de instrucție publică, a apărut „Istoria lui Ștefan-cel-Mare“ pentru poporul român, — scrisă de savantul profesor universitar, dl N. Iorga.

Mi-am procurat cu dor această carte și am cetit-o în tihnă, studiind fie-care capitol, și am rămas încântat și înălțat în suflet, cum rar mi-s-a dat să fiu, pe urmele unei cărți literare românești.

Nu voi să fac o dare de seamă asupra acestei minunate cărți, — las această sarcină în grija celor competenți, — dar am gândit că e bine să-mi arat lumii românești impresiile, ce mi-au încălzit ființa cetind-o, și să atrag atenția, mai ales a Românilor din Ungaria și Ardeal asupra ei, ca, cei-ce nu putem participa la marea sărbătoare dela Putna, în 2 Iulie al anului curent, — să ne simțim, sufletește, toți una, lângă mormântul celui mai strălucit erou al neamului Românesc.

Pe un preț bagatel — istoria lui Ștefan-cel-Mare costă numai 75 fileri — într'un volum de 315 pagini, înaintea ochilor noștri sufletești, să naște, crește, ajunge domn strălucit, învingător în 47 lupte, temut și respectat de Turci, Tătari, Leși, Poloni și Unguri, marele Ștefan Vodă al Moldovei, și-l vedem murind bătrân adorat de ai săi, de boeri și de popor de-o potrivă.

Limba fermecătoare românească, în care e scrisă această carte, într'adevăr îți evocă în memorie largă și avântată, mândră și bogată „epoca lui Ștefan-cel-Mare“, „zimbru, zombru și regal“.

Autorul, în modestia sa, care contribuie și mai mult la valoarea operei, spune, la început că amintirea lui Ștefan, „a luminat tot-deuna în marea biserică a conștiinței neamului“.

Une-ori mai tare, alte-ori mai slab, dar nict un vânt năprasnic n'a putut-o stânge. Și astăzi ea se înalță puternică, în marea flacără de mândrie și recunoștință, ce pornește din toate inimile noastre la pomenirea celor patru sute de ani dela moartea puternicului împărat senin al Românilor. O scântee din această flacără e cartea de față“.

Nu o scântee, un val bogat de lumină, scumpă ca lumina soarelui e cartea aceasta.

Impregiurările dinaintea glorioasei epoci te pregătesc cu un tact fin de pedagog superior, și simți par-că ziua și ceasul când geniul neamului românesc coborât din înălțimi fericite, pândind nașterea lui, l'a sărutat, l'a înșufat, l'a înțărât brațul, i-a aprins inima, și l'a oerotit în războaie făcându-l biruitor și mare, pe Ștefan Vodă.

Poporul cărturar va înțelege-o bine și va tresări la vestea vitejiei marelui strămoș. Chiar școlarii din al patrulea, cincelea și al șaselea an de școală o pot ceti cu folos, pentru-că deja la început, în cartea întâi, Țara Moldovei, până la Ștefan-cel-Mare, — capitolul I, li-se va părea că-l aud din rostul bunului lor dascăl (dacă i-ar fi ertat s'o facă !!) la explicările din geografie și istorie.

Țara Românilor, Țara românească! Câtă mândrie, câtă putere sugestivă și câtă dulceață, în același timp, se cuprinde în aceste cuvinte!

Atrăgătoare dela început, cartea aceasta din ce în ce te răpește, ear când ajungi la lupta de la Podul Înalt, dela Baia, din Dumbrava roșie, te-ai uitat că iești printre muritorii acestui veac; te unești cu vremile de acum patru sute de ani, ai aceeași ființă, dar lupti cu cei-ce luptă și biruesc dușmanul, mori cu cei-ce-și perd zilele în prada vrăjmașă a ghiulelor păgâne, și la urmă când deșteptat de realitatea urâtă și sacă, banală și mocirloasă, vezi că ești departe de-acele vremi mărețe, un regret și-o mânie par-că te cuprinde, și ochii îți varsă, involuntar lacrimi curate pe fața întunecată...

Din aceste considerări, — pentru a contribui, cât de puțin la serbarea marelui erou, — „în biserică conștiinței neamului“, cred că împărtășesc și vederile altor bărbați, cari vor fi cetit această perlă literară, — când imi permit a face următoarele propuneri:

1. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ Transilvană și Arădană, prin comitele centrale să jertfească o sumă modestă pentru orfanii neamului, școlari și adulți pentru a-și putea procura și ei această carte, care, nu i permis să lipsească din casa nici unui român inteligent, nici unui țeran cărturar.

2. Comitetele și sinoadele parohiale să pună la cale unde nu sunt: înființarea bibliotecilor parohiale, iar unde sunt să contribuie pe ori-ce cale, la înăvuierea acestor biblioteci cu Istoria lui „Ștefan-cel-Mare“ pentru poporul român de Dl N. Iorga. — Bibliotecile noi, începând cu așezarea cărților, vor pune această Istorie la Nr. 1.; iar pentru a ține în cărturari vile memoria Eroului Ștefan Vodă, le voi boteza după numele său: „Biblioteca Ștefan-cel-Mare“.

Cu chipul acesta „Istoria va ajunge de fapt în mâinile căruia este închinată, în mâinile țeranului român.

Urmarea va fi, că dragostea sfântă de neam și eroii săi mari, va prinde rădăcinii în păturiile largi ale scumpului nostru popor, — ear pilda vieții strălucitului erou Ștefan-Vodă, va îndruma poporul nostru la o viață plină de silinți nobile de mărire — prin minte curată și patriotism luminat — de evlavie, — prin credința în Dumnezeu, și înălțarea de biserică legii strămoșești.

Orî-cine ar voi, de aci înainte, să ne răpească cele mai scumpe tesauri, cari constituiesc ființa noastră; limba și legea, s'ar izbi, ca pe vremea lui Ștefan-cel-Mare, — de puternicul zid al inimii și sufletului nostru, care pururea va trebui să rămână cum l-a lăsat Dumnezeu pe pământ: acum și până'n veci luminat curat și românesc!

Preot, Al. Muntean al lui Vasile.

Voci de Pressă.

«Voin. Naț.» serie despre discursul de deunăzi a deput. național Dr. A. Vlad următoarele:

Tinărul deputat român din Dieta ungară nu scapă nici o ocazie de a se rosti asupra politice de naționalități a guvernului. A luat parte și la discuția bugetară mai nouă, pentru a polemiza cu doi dintre cei mai șoviniști deputați, cu Olay, incarnațiunea kossuthismului neînfrînat și cu baronul Bánffy, președintele noului partid de opoziție națională.

Nici de data asta dl Vlad n'a ținut o cuvântare mai mare, în care să fie desfășurat pe larg situația actuală a Românilor și să fi propus guvernului soluțiuni posibile și acceptabile din ambele părți. Se pare că teroarea opoziției și câte-va manifestații nervoase din chiar centrul Camerei, împedecă pe reprezentantul Românilor, a contribui cu toată liniștea și cu tot calmul la înducirea unor raporturi atât de încordate între cele două naționalități silit a se exprima scurt și a răspunde la continue întrepreri, cuvântările deputatului Vlad au mai mult caracterul unor declarații ocazionale, dar categorice și substanțiale. Din ele se deprime totuș un fir de idei clare. E nerv, e temperament și judecată în toate. Astfel că nimeni nu se poate îndoi de rolul frumos ce-l așteaptă pe dl Vlad în viitoarea sesiune parlamentară.

Din cuprinsul nouilor cuvântări se observă mai întâu convingerea deputatului român, că Românii trebuie să între în Dietă pentru a-și relua firul activității lor politice. Prezența d-sale în parlament este proba vie a temeiniciei acestei convingeri.

Mai rezultă din ultima vorbire, că d-sa recunoaște ideea de stat maghiar, condiționată însă de libera existența a naționalităților, cu o cultură proprie fiecăreia.

Aici o lămurire ar fi fost la locul ei, pentru-că asupra noțiunii „ideei de stat“ tot mai planează cel mai complex mister, fiecare politician dînd o definiție deosebită de altele. Deputatul român e ținut să stabilească înaintea alegătorilor săi și a tuturor Românilor în definitiv, din tot haosul de „idei de stat maghiar“ care este cea adevărată?

Partea din vorbire în care combate politica culturală a guvernului și direcția șovinistă actuală, cu totul deosebită de vechiul șovinism

al unui Kossuth și Deák, va face de sigur o bună impresie pretutindeni.

Asemenea e bine că se reamintește existența unei legi a naționalităților, care continuă a rămânea literă moartă.

Multe însușiri bune ale d-lui Vlad, seriozitatea și corectitatea atitudinii sale, vor sili pe bărbații de stat ai Ungariei ca mai curînd sau mai târziu, să-i dea atenția ce i-se cuvine.

Războiul ruso-japonez.

Cum vestesc telegramele de ieri, Japonizii ear au dobândit însemnat rezultat la Port-Arthur. Anume divizie japoneză a ocupat după o luptă înverșunată muntele Takusan luând aici fortul Nr. 16 cu asalt. Ear această ocupațiune are însemnătatea aceea, că d'aici poate fi cu succes bombardată linia superioară de întărire, cum au făcut de pildă Japonizii și la 1894 în războiul chino-japon. Afară de asta generalul Oku a ocupat valea Liao împreună cu Kaypingul.

Londra 9 Iulie Din Niucivang se telegrafează, că orașul și impregiurul a fost inundat. O trupă de cazaci a fost răpită de valuri lângă sinul Tangsi și aruncată într'o afunzime unde foarte mulți au perit. În Niucivang situația este neschimbată.

Marele duce Boris și ducele Jaime Bourbon care săptămâna trecută au sosit la Niucivang, și acum se află aci. Un expeditor de telegrame a adus știrea Mercuri seara, că armata principală a lui Oku se află în fața Siuienului. Armata japoneză s'a ciocnit mai de multe ori cu avangardele rusești, și s'a întâlnit și cu trupe de eclerori ruse, cari acum stau la pândă.

Londra 9 Iulie. Agența Reuter anunță din Tokio cu datul de azi: Generalul Oku a ocupat ieri după o luptă înverșunată Kaipingul.

Londra, 9 Iulie. Daily Chronicle raportează din Tokio, că Japonizii au luat lângă Kaiping (Kaitșu) mai mult ca 10 tunuri dela Ruși, făcînd mai mult ca 50 Ruși prizonieri.

Londra, 9 Iulie. Din Tokio vestește Daily Chronicle, că conform știrilor respândite acolo generalisimul Kuropatkin a fost silit să se retragă spre nord dela Dașitșao. Se așteaptă o mare luptă, dela al cărei rezultat va depinde împrejurarea, dacă Japonizii fi-vor în stare ori nu să taie calea de retragere a unui număr considerabil de trupe ruse.

Londra, 9 Iunie. Daily Express vestește din Tșifu, că săptămâna trecută Japonizii s'au apropiat de Port-Arthur până la o distanță de 5 mile, luând cu asalt întăriturile nr. 14 și nr. 16.

Londra, 9 Iulie. Misionarul american William Imbri a avut o convorbire cu ministrul president-japonez Kazura, care a zis că Japonizii n'au altă de scop prin actuala campanie decât apărarea drepturilor umanității, comerțului și ale civilizațiunii, precum făceau odinioară Grecii în luptele cu Persii.

Londra, 9 Iulie. Din Roma se telegrafează, că conform unei vești sosite acolo din Tokio generalul Kuroki este de un timp încoace bolnav, dar pentru aceea tot nu are de cuget să renunțe la comanda trupelor. De multe ori îi se făceau atât de rău, încât se lăsa să fie transportat până la linia de bătaie. După știrile cele mai noi generalului Kuroki îi este acum cu mult mai bine.

Program

pentru
Serbarea dela Putna.

Vineri, în 2 15 Iulie 1904

se va oficia în biserică mănăstirii Pri-
veghierea.

Sâmbătă, în 3/16 Iulie 1904 dîmneafa

1. *Rugăciunile demineții.*
2. *Liturgia*, pontificată de I. P. S. Sa Archiepiscopul și Metropolitul Dr. Vladimir de Repta cu mare asistență. Cântările liturgice vor fi executate de corul societății filarmone „Armonia“.
3. *Predică.*
4. *Parastas*, oficiat de I. P. S. Sa Metropolitul cu numeroasă asistență. Cântările vor fi executate de corul societății „Academia Ortodoxă“.
5. *Depunerea coroanelor* închinată memoriei Voevodului Ștefan cel Mare. din partea diferitelor corporațiuni, societăți etc.

La oarele 12 amiază:

Discursul d-lui profesor universitar Dr. Dimitrie Onciul.

La oarele 2 după amiază:

Dejun.

La oarele 4 după amiază:

a). În grădina mănăstirii!

1. *Imn*, executat de corurile societăților „Armonia“ și „Academia Ortodoxă“.
2. *Bineventarea publicului.*
3. *Discursurile* reprezentanților studențești, cari sunt a se anunța până în 29 Iulie (12 Iulie) 1904 la secretarul comitetului festiv dl Dr. Ștefan Saghin, profesor universitar, Cernăuț, strada Balș Nr. 15.
4. *Imn*, executat de corurile societăților „Armonia“ și „Academia ortodoxă“.

b). Pe deal:

Discurs istoric pentru popor.

N. B. Pentru participanții la serbarea dela Putna va circula Sâmbătă în 3 (16 Iulie 1904) câte un tren dela Cernăuț și dela Ițcani; pentru aceste trenuri se vor elibera de către oficiile căilor ferate bilete de călătorie tur și retur cu preț pe jumătate redus, valabile numai pentru aceste trenuri.

Oara plecării trenurilor din Cernăuț respective Ițcani se va face la timp cunoscută prin foie. Reîntoarcerea din Putna cu trenurile aceste va afla loc în aceeași zi la oarele 9 seara timpul medio-european.

Trenurile separate la serbarea dela Putna.

Pentru serbarea dela Putna se vor pune în circulație trei trenuri separate în ziua de 13/16 Iulie a. e., adică câte un tren din Cernăuț, Ițcani și Rădăuț.

Aceste trenuri vor pleca spre Putna după timpul medio-european:

Din Cernăuț la 3 ore 20 minute dimineafa și ajunge în Putna la 8 ore 38 min. dim.

Din Ițcani la 3 ore și 5 minute dim. și ajunge în Putna la 7 ore și 2 min. dimineafa.

Din Rădăuț la 6 ore 13 min. dimineafa și ajunge în Putna la 8 ore 13 min. dimineafa.

Din străinătate.

Tradare în Italia. Ziarul „Popolo Romano“ află din Mesina:

Maiorul de carabinieri Guelfi și căpitanul Despre, au arestat pe căpitanul districtului militar dela Zama, Ercolessi, și pe nevasta lui.

La perchezitia ce li-s'a făcut acasă au fost confiscate documente și planuri.

Ziarul „Popolo Romano“ adaogă că arestarea a fost ordonată din Roman. Se asigură că cei doi arestați sunt acuzați de înaltă trădare, și de a fi vîndut unei puteri străine planurile de mobilizare și de apărare ale Siciliei.

Toate ziarele se ocupă pe larg de arestarea căpitanului Ercolessi.

Ziarul „Tribuna“ spune că planurile de mobilizare ce au fost vîndute erau închise într-o casă de fier. Ele se rapoartă la apărarea coastelor mediteraniene. Autoritățile, după același ziar, declară că nu știu cărei puteri au fost vîndute sau predate planurile furate.

„Giornale d'Italia“ spune că căpitanul Ercolessi în momentul arestării sale a încercat să se sinucidă cu un revolver, car femeia sa să se înjunghie cu un pumnal.

Între hârtiile confiscate la căpitanul Ercolessi, s'au găsit planurile de mobilizare a trupelor din Sicilia și Calabria, planurile de apărare ale coastelor Siciliei și coastelor Calabreze, monezi franceze precum și diferite scrisori, cari probează că spionajul militar a fost exercitat de Franța cu complicitatea căpitanului Ercolessi și a nevetei acestuia.

Bulgaria. Ministrul president, generalul Petrow, a declarat că toate zgomotele despre niscal combinațiuni în vederea unei pretinse triple alianțe baicanice, răspândite în ultimul timp, sînt cu totul neîntemeiate.

Raporturile dintre Bulgaria și Serbia se întemeiază astăzi pe o bază numai economică, o apropiere politică între aceste două state fiind încă departe de realizare. O combinațiune de apropiere între Muntelegru și Bulgaria nu s'ar justifica nici din punctul de vedere politic.

În ce privește rezultatele acordului turco-bulgar, generalul Petrow a observat că rezultatul obținut dela Turcia până astăzi nu răspunde pe deplin speranțelor. Nu s'ar putea totuși tăgădui că principalul scop a fost obținut. Rămâne în sarcina marilor puteri ce și au asumat misiunea de a executa programul reformelor întocmit la Muertzeg, de a face ca populațiunea macedoneană să poată obține noi avantagii și o mai mare protecțiune. În acest scop este necesară o mai mare presiune și o mai largă sferă a reformelor, dacă se voește ca rezultatele să fie salutare.

CAIN.

Budapesta, 10 Iulie.

O dramă a sufletelor bolnave, s'a petrecut ieri după-ameaz în Budapesta. Un păcat vechiu, dat chiar uitării putea să fie, s'a desgroat din nou și iată, zădarnică a fost înțelegerea tăcută de aproape două decenii între părinți: păcatul s'a răsunat pe copii și drept deslegare a dramei s'a petrecut un fratricidiu, un băiat a omorît pe celalalt.

Sunt trecuți trei zeci de ani, de când s'a cununat Gustav Hilberth, consilier reg. director de finanțe substituit din Budapesta, care acum împlinște vârsta de 60 ani. Din căsătorie s'au născut trei fii: Rudolf care acum e de două-zeci și opt ani, Carol care e de douăzeci și patru ani, și mai pe urmă Gustav. Când înainte cu nouăsprezece ani a venit Gustav pe lume numai bucurie de mamă era în casă, de tată nu; Gustav Hilberth n'a făcut nici o taină, că e în dubiu cu privire la originea fiului său. Și-a luat pe urmă o curioasă satisfacție. N'a făcut scandal — a fost om sirguincios și a făcut frumoasă carieră — dar a sistat ori-ce contact cu soția sa și nici un cuvânt n'au mai schimbat laolaltă. Dacă a avut chiar ceva nelucungiuat, prin scrisoare comunica cu nevasta. Iar putere pentru îndârjirea aceasta neschimbată lua din întocnirea ce-și făcuse vieții, numai la mîncare și durmit mergea acasă încolo, toată viața și-o petrecea în cafenele. Așa a trăit bărbat și femei. Dar nu și-au făcut nici odată reproșuri, nici pentru durere nici pentru chipul d-a uita durerea. S'au și obișnuit poate cu rigida aceasta viață. Dar băieții au început să înțelegă lucrurile, și încetul cu încetul s'au icuit în sufletele lor contrastul dintre părinți. Rudolf s'a alăturat pe partea tatălui, Gustav pe partea mamei, Carol simțea că nu-și poate împărți inima în două.

În atmosfera acestui contrast, în mutismul complet al părinților, au crescut băieții. Ce privește creșterea, tatăl n'a detras dela nici unul nimic, pentru ca să le asigure viitorul. Rudolf a devenit oficer la jandarmi și încât pentru talentul său putea face frumoasă carieră. Pentru Gustav

încă a jertfit, fără sgărcenie, deși băiatul cam bolnăvicios nu prea învăța bine, așa că deși împlinise deja 19 ani, era abea în a șeasa clasă reală. Tată-său totuși a jertfit pentru el și mai departe. Numai echilibrul sufletesc pierdut, nu l-au putut căpeta dela părinți și aceasta li-a fost fatalitatea. Când odată de două ori la un, oficerul de jandarmi se întorcea la casa tatălui său, frații aceștia doi n'aveau decât cuvinte de ură, batjocură unul față de altul. Nici nu-l chema altcum pe nume Rudolf, pe fratele său mai tîner decît, bastardul:

Urmarea acestei stări împotriva legii Dumnezeuști și omenești a fost, că ambii copii au devenit neurastenici. Schimbarea aceasta modernă a dramelor din zilele noastre, au grăbit apoi după-oaltă catastrofa.

Rudolf a fost concediat din postul de oficer pentru boala și dus într'un sanatoriu de cură de apă rece. Nu s'a vindecat însă și a fost silit să-și părăsească cariera. Impregiurarea aceasta i-a desechilibrat și mai mult sufletul. S'a întors la casa părinților și s'a dat desfrăului. Noptile de-arîndul era prin birturi și făcea la datorii. Mereu i-se agrava boala și în vremea din urmă era grozav a-l vedea, om tîner, cum cel mai neînsemnat lucru, îl răpește și-l duce mereu pe țermul prăpastiilor.

În zilele din urmă apoi, cearta se incubase permanent în casa consilierului regesc. Din dimineafa până în noapte, vecinii auziau mereu zgomotul certei și blăstămurile. Eri asemenea așa s'a început ziua. După-ameaz mai ales au auzit lar-mă mare venicil. S'a auzit următorul dialog:

— Ești afară, bastardule, din casa noastră! Nu apăra față de mine pe mama mea. Firește o aperi, pentru că tot ar băga în tine. Eu a trebuit să-mi vind azi hainele, ca să capăt cincî fiorini. Tu, ajungi la toate cu lingușirea. Cară-te d'aci.

— Nu mă duc, am atîta drept aici ca și tine. Cară-te tu d'aci, să nu mai suferi atîta mamă.

— Eu se plec? Mai bine mor decît să părăsesc casa tatălui meu!

— Apoi împușcă-te!

— Nu pe mine, ci pe voi; voi...

— Aș vrea să vîd. Ești cu mult mai laș, pentru de-a prinde un revolver în mîna.

Aci s'a întrerupt dialogul, și au trecut câteva minute până ce Rudolf s'a dus să-și ia revolverul. După-acea au urmat două detunături, strigăte după mamă, de pe buzele jertfei și injurături crâncene din gura ucigașului.

— Mamă, m'a omorît!

— Ține, căne!

În curtea vecină, pe o scară s'a suit o fetiță, privind peste gard înspăimentată scena înfiorătoare. Peste prag căzuse fratele, împușcat în tîmplă. Mamă-sa l-a ridicat și l-a pus în pat. În mijlocul curții stătea Rudolf, încrămenit, cu privirea lăsată în pămînt. Incepea să se desprinză ceața-l de pe ochi și exclamase:

O, nefericitul de mine, ce-am făcut!

Apoi a început s'alerge în sus și în jos, cu revolverul în mîni, zicînd că să împușcă. A ieșit și mama în curte și jumătate nebună s'a năpusti asupra lui Rudolf.

— Mi-ai omorît copilul, Doamne, mi-se rupe inima! Gusti va muri. Vino înlăuntru, sărută-l și roagă să-l ierte Dumnezeu. O, fiul meu, te vor duce în temniță. Fiul meu, doar și tu ești copilul meu!

Mama în delirul durerii, s'a lăsat în brațele ucigașului și a leșinat. Rudolf însă s'a recules și a luat îndată „dispoziții“. A trimis un băiat și a telefonat la poliție că fratele său s'a sinucis.

Apoi a pus revolverul în mîna fratelui său care era în agonie. Au venit oamenii poliției și doctorii. Gustav într'astea murise. Mama zăcea leșinată în curte, abea putînd fi trezită la viață.

— Doamnă, cum s'a întîmplat nenorocirea sinuciderea fiului d-voastră? a întreat-o poli-listul.

— Sinuciderea fiului meu! Da, s'a sinucis, fiul meu, s'a sinucis! Nimeni nu s'a atins de el, s'a sinucis.

Așa a răspuns nefericita mamă și până în sfîrșit a rămas pe lângă aceea, că Gustav s'a sinucis.

Dar fetița de peste drum, care a vîzut crima, a tradat pe adevăratul ucigaș. Poliția a fost la moment în curat cu situația și a deținut pe fratele ucigaș.

Eri seara a fost dus printre mulțime enormă la poliție. Rudolf Hilbert, ca e de o adevărată frumsețe bărbătească, și-a ascuns fața, a simțit arzându-i pe frunte, pecetea lui Cain.

Când a fost dus de-alungul curții dela casa părintească, acolo era deja și tatăl care stătea nemișcat, plimbându-se pe coridor în sus și în jos, pe lângă ușa deschisă a odăii, în care zăcea mort băiatul Gustav. În odaie n'a intrat, dar mereu privea înăuntru. Când și-a văzut pe fiul Rudolf între polițiști s'a cutremurat și părea a căuta sprigin de care să se razime. Scenă dramatică a urmat: Hilberth a văzut pe nevastă-sa plângând, a chemat-o la sine și pe urmă îmbrățișându-o, cu voce înecată a zis:

— O, copil nostril!

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Iulie 1904.

Din cauza sf. serbători de mâne Sf. Petru și Pavel numărul proxim al foilor noastre va apărea numai Mercuri la amiază.

— **Discursul d-lui Dr. Aurel Vlad** rostit în ședința parlamentului din Budapesta în 6 Iulie, îl alăturăm pe o coală separată numărului nostru de azi.

— **Alegerea de președinte la Comunitatea de avere.** Representanța Comunității de avere din Caransebeș este convocată pe Sâmbătă 3/16 Iulie c. în scopul alegerii de președinte.

— **Docent la universitatea din Viena.** Ni se depeșează din Viena, cu datul de 9 Iulie: Domnul Dr. Sextil Pușcariu a ținut azi cu mare succes conferința sa inaugurală de abilitare la universitatea din Viena. Subiectul conferinței a fost: „Privire generală asupra literaturii române“.

Dl. Pușcariu este al doilea Român din țara noastră care împreună cu dl. I. Popovici au ajuns campioni ai științei la facultatea filosofică a universității din Viena.

Felicitările noastre!

— **Censura în Rusia și în Ungaria.** Pe când literatura rusească, cu variatele ei tendințe, își face drum larg prin toate țările culte și cucerește tot mai mulți aderenți, Rușii se îngrădesc în contra influențelor din afară, practicând vechile măsuri reacționare de pe la începutul veacului trecut. Censura, această armă cu care s'au ucis atâtea libertăți și s'au năbușit atâtea avânturi, se întrebuițează în Rusia și cu aceeași rigoare ca mai înainte. Presa democrată din Germania se plânge grozav în contra cenzurii rusești. Are și motiv, de oare-ce de mult procurorii n'au fost atât de activi, de mult n'au avut atâtea teamă de trădare și de agitații anti-imperialiste ca astăzi. În cele din urmă cinei luni s'au trecut în indicile cărților prohibite două sute de cărți diferite, datorite autorilor germani moderni. Printre ele sunt cărți de școală. Îndeosebi geografii și istorii contemporane. Calendarele germane sunt iarăși rău persecutate în Rusia. Ciudate la vedere sunt cărțile, pe cari censura nu le excepționează decât în parte. Coloane întregi sunt șterse și foile periculoase sunt rupte, încât îți-e mișă să te mai uiți la carte. Din anuarul lui Kürscher, de pildă, censura a șters cu totul 904 coloane din cele vre-o 950. Dar Rusia nu e singură. Aproape cu aceeași strictețe se operează și în Ungaria. Se poate afirma că din statele cu civilizație mai modernă Rusia și Ungaria sunt cele mai reacționare în privința controlului muncii intelectuale. Ungaria oprește la granițele sale o sumedenie de ziare și de cărți. „Monitorul“ guvernului publică zilnic titluri de tipărituri prescrise, de proveniență străină. Din România nu pot intra în Transilvania decât vre-o două ziare. Cărțile românești sunt oprite la vamă și abia după o minuțioasă, dar foarte puțin competentă cenzurare, se liberează adresantului. Calindare, de un cuprins inofensiv, se confiscă din cauza portretului M. Sale Regelui Carol. Tot astfel se procedează cu cărțile venite din Serbia, Boemia și din Austria de jos. Fără îndoială, în Ungaria nu este teamă de idei liberale și anti-monarhice, cari determină uritele măsuri polițienesci. Censura este aci un scut de apărare a culturai maghiare și o încercare de a paraliza efectele agitațiilor naționaliste externe. Guvernele speră astfel să înlăture din naționalitățile de pe teritoriul ungar ori-ce spirit de solidaritate cu statele vecine. Trecutul însă, îndeosebi epoca lui Met-

ternich, dovedește că dispoziții atât de primitive produc tot-d'auna rezultatele contrare.

— **Congresul slav studentesc.** Cu ocazia încoronării regelui Petru al Serbiei, se va ține la Belgad un congres al tinerimei studioase sud-slavice.

Scopul congresului e ca tinerimea popoarelor sud-slavice să se cunoască mai de aproape și vină mai mult în contact.

Congresul va fi însoțit de o expoziție ce va fi deschisă dela 10/23 Septembrie.

— **Serbarea lui Ștefan cel Mare.** Din București se scrie: Tribunele, ce se ridică în vederea serbării zilei de 2 Iulie la intrarea șoselei pe b. levardul Victoriei, sunt aproape terminate. Ministrul de culte a trimis deja invitațiile oficiale. Tribunele se prezintă foarte frumos și sunt cu mult gust lucrate.

— **Onoare talentului.** Celebrul italian Romanelli, care se află de cât-va timp în țară a avut onoarea a fi invitat de Suverani pentru azi la dejun la Castelul Peleş.

D. Romanelli execută în prezent bustul în marmoră al d-lui ministru al domeniilor.

— **Aniversarea bătăliei dela Custozza.** Aniversarea bătăliei dela Custozza a fost serbată cu multă pompă de către regimentul 43 din Biserica-albă. Acest regiment care a luptat cu multă vitejie pe câmpurile de bătălie din Italia, e aproape întreg românesc. Din toate părțile au venit veterani români, cu totul peste 100. În prețuia serbărilor, s'au fost retragere mare (Zapfenstreich) cu torțe. Dimineața la 3/8 ore s'a ținut de cătună preotul militar român serviciul divin, după care au fost binecuvântate toate trupele. Tot cu acest prilej au depus jurământul de credință și recruții intrați în Maiu. Trupele au defilat apoi înaintea generalului, care s'a postat la 5 pași înaintea veteranilor din 1866. La 12 ore, sub conducerea căpitanului Babeu, veteranii s'an dus la restaurantul „Stadt-Wien“, unde li s'a oferit un prânz, la care au luat parte 72 ofițeri și 165 ficioși. Generalul a vorbit pentru M. Sa, colonelul-comandant pentru regiment, și vitejii veterani din 1866. Colonelul, cu păharul în mână, a mers dela ficioși la ficioși ciocnind cu toții. Sara veteranii s'au întors cu trenul către Verșet. La gară au fost însoțiți de general și toți ofițerii regimentului. Generalul a dat mâna cu toți veteranii și li-a mulțumit în numele regimentului că au luat parte la serbări. Intre urări de „să trăiască“ trenul s'a pus apoi în mișcare.

— **Ce face beția.** Economul Ioan Sredina din Szerb-Elemér (com. Torontal) venind beat și cletinându-se pe picioare acasă, a căzut într-o groapă cu var și a murit.

— **Populațiunea Bucureștilor.** Populațiunea la 1 Ianuarie 1904, a fost, după arătarea biroului statistic al orașului București, de 284.582 suflete.

În curgerea anului 1903 s'au făcut la starea civilă a Primăriei 1561 căsătorii; s'au născut 6040 de copii legitimi și 1554 nelegitimi, în total 7954, (în cari intră și 408 născuți morți).

Au murit în cursul anului (fără născuți morți) 6526 inși, din cari 1630 copii până la un an și 845 copii dela 1—5 ani.

Starea sanitară a Bucureștilor în curgerea anului expirat se reflectează în următoarele cifre:

Morți: de rușea 37, scarlatină 155, difterită 153, febră tifoidă 81, tuse convulsivă 19, sifilis ereditar și achisit 60, tuberculoză generalizată 83, tuberculoză de plămâni 959, meningită tuberculoză 65, bronchite acute și cronice 231, bronchopneumonid și pneumonie 6005, debilitatea 311, boala de cort 30, apoplexie 144, febră puerperală 31, diaree și enterite 1034.

De accidente au murit 115 persoane, s'au sinucis 68 și s'a comis o omucidere.

— **Camaraderia româno-germană.** Vizitând cercul militar, membrii delegațiunii germane a regimentului 2 de dragoni ai gardei imperiale, au scris în albumul cercului rîndurile următoare:

„Zilele frumoase ce ne-au fost date să petrecem cu camarazii din brava armată Română vor rămânea neșterse într'a noastră amintire.

„Ne despărțim de ei cu părere de rău, cu dorința d'a păstra în totdeauna cu ei relațiuni solide și dăinuitoare de camaraderie și plini

de încredere într'un viitor glorios al armatei Române.

„Ura, pentru armata Română! Ura, ura!

— **Terorizarea Polonilor în Rusia.** Poporul polon totdeauna a gemut sub cnuța rusească și nici un Polon cinstit din Polonia rusească n'a murit fără blăstăm pe buze pentru opresorii săi. Dela erumperea războiului ruso-japonez poporul polonez îndură persecuțiuni peste persecuțiuni, cari ni-aduc aminte de grozăveniile Turcilor în Bulgaria și Armenia, întrecându-le chiar. Terorismul rusesc în contra Polonilor este o a doua ediție a barbariilor turcești, comise în contra creștinilor din Rumelia și Armenia și este numai de regretat, că Europa, carea părtinea pe Bulgari și Armeni, tace deși un popor cu mult mai aproape de sinul ei este brutalizat și violentat din partea Rușilor creștini. Rusia a provocat războiul dela Crimeea, afirmative pentru a pedepsi pe Turci pentru cruzimile comise contra creștinilor din Bulgaria, însă nu se teme de a tiraniza un popor cu mult mai superior Rușilor în modul cel mai neomenesc.

Rusia se cugetase să ajungă în scurt timp stăpână în Extremul-Orient învingând pe Japonezi. Campania ruso-japoneză însă a scos la iveală aceleași stări de corupțiune ca războiul ruso-turc, dar numai cu deosebirea că de atunci corupțiunea a intrat foarte adânc în măduja societății ruse și în administrațiunea militară rusă. Imbrăcarea și proviziunea soldaților ruși de pe câmpul de războiu, este cu desăvîrșire insuficientă, fiind magazinele goale, cărtușele de multe ori nu se descarcă, fiindcă nu sunt umplute cu praf de pușcă. Intre atari împrejurări nu este mirare, dacă soldații ruși pleacă fără voie la războiu, siliți numai de loviturile de cnuțe, ca niște dobitoace dela jug. Urmările sunt înfrângerile continue ale armatei ruse și o urmare naturală a acestei înfrângeri este temerea clichei dela putere, că popoarele subjugate se vor putea eventual folosi de slăbiciunea țarismului, pentru a zdrobi jugul robiei, din cauza acestei temeri au Polonii să sufere foarte mult din partea puterii arbitrare de stat. O ceată întreagă de spioni a năpădit regatul de odinioară polon descoperind pretutindeni trădări și comploturi. Nu trece o d'albă zi, fără ca poliția să nu pătrundă în casele pacifnicilor cetățeni poloni, umplând temnițele cu ei. Nu sunt cruțate nici femeile, nici copiii, nici bătrânii, și dacă țarismul arată o mică grație pentru acești martiri, culpabili sunt transportați pe câmpul de războiu unde sunt siliți cu cnuțe, să lupte împotriva Japonezilor.

Dela atentatul în contra guvernului Finlandei Bobricov, domnește în cercurile guvernului rusesc o agitațiune febrilă cu privire la introducerea de măsuri draconice pentru a zădărnici o eventuală răscoală din Finlanda și Polonia. Intreaga Polonie nu este alta decât o temniță mare, în care nu este nici libertate, nici drept, nici lege. Ce soarte poate aștepta pe Poloni, dacă zugrămătorilor ruși stările actuale li-se par prea domoale, căutând după alte măsuri cu mult mai severe?

— **La Tușnad!** Dl. Pavel Fumor proprietar mare în Nerău a plecat cu fiica-sa la romanticele băi ale Tușnadului.

— **Bani de aur falsificați.** În unele orașe ale României (părțile moldovene) s'au descoperit pe la bancheri bani de aur austriaci falsificați, de câte 10 și 20 coroane.

— Incercarea de omor a unui conte. Ori ce dragoste nelegiuită, incheiată nu după legile bisericești, ci după slăbiciunile și patimile omenescii nu poate duce la sfârșit bun. Despre o astfel de dragoste vin știri din Viena. Contele Milevsky, bărbat cu vază și avere de mai multe milioane, acum câți-va ani s'a îndrăgostit de nevasta unui morar din Cracovia cu numele Wlodzimirska. Femeia asta ascultând de vorbele contelui s'a despărțit de bărbat, și-a părăsit cei 4 copii, și împreună cu îndrăgitul ei conte a luat lumea în cap. Nu peste mult însă contele s'a săturat de ea și a părăsit-o, dându-i 40,000 cor. să aibă din ce trăi. Frumoasa Wlodzimirska, care în curând se logodi cu un vienez cu numele Bruno Barber mereu îi cerea alți bani, amenințându-l în fel și chip. Contele ca să scape de ea, a părăsit-o în urma unei astfel de scrisori. Wlodzimirska s'a speriat de urmări și-l rugă să-i dea scrisorile îndărăpt. Săptămâna trecută, când Wlodzimirska și logodnicul ei Barber voiau să călătorească în străinătate, la gară se întâlniră cu contele. Amândoi începură a-l sili cu vorba să înapoieze scrisorile, Barber îl apucă chiar de piept. Contele și-a scos atunci revolverul și la rănit greu pe Barber. Contele a fost deținut, dar pus iarăși pe picior liber în schimbul unei cauțiuni de 80.000 cor. Ascultat, contele a mărturisit că femeia asta în vreme scurtă, i-a mâncat 600,000 cor.

— Cercetări arheologice sub marine. După dorința regelui Victor Emanuel, s'au reluat lucrările de scoaterea din fundul lacului Nemi, a faimoaselor galere imperiale cari zac acolo aproape de două mii de ani.

Prin ajutorul unui balon captiv s'au luat fotografii de pe fundul lacului, pentru a stabili reliefurile și pozițiunea celor două nave.

În 1895 s'au făcut studii de personalul marinei regale; s'au scos marmure și lucruri de artă de bronz, după cari se poate vedea bogăția acestor adevărate palate plutitoare. În urmă s'au suspendat lucrările.

S'a putut prin ajutorul scafandrierilor să se măsoare dimensiunile galeriilor și a se cunoaște pozițiunea lor. Una se găsește la 20 metri de țermul lacului și are 64 metri lungime și 20 largime. Pupa este infundată cu 5 metri în fundul lacului și prora cu 12 metri.

Cealaltă are 71 metri lungime și 24 lățime și se găsește cam la 50 metri de țerm. E mai puțin infundată ca prima și prora se vede aproape jumătate.

S'a crezut că aceste vase au fost numai pontoane. Dar, din explorările făcute în 1895, s'a constatat că pe ponton se găsește un apartament magnific ornat și pavat cu mozaic.

Plafondul e susținut de coloane de bronz artistic sculptate.

Cutremur de pământ. Se anunță din Baku: Un cutremur de pământ, care a durat un minut, s'a produs aci în noaptea trecută.

— Jubileu extra-ordinar. Sâmbătă se va sărbători Universitatea din Kiel (Germania) doctorul Wilhelm Seeling, profesor de științele politice și administrative de cinci-zece de ani și doctor titular de șai-zece de ani. Venerabilul profesor, în vîrstă de 84 de ani este membru al corpului academic german dela 1845.

— Turism și exerciții. Bateria de munte, a României comandată de un excelent ofițer, căpitanul George Filitti, va pleca zilele acestea spre a întreprinde obișnuitul său turneu de exerciții prin munți.

În anul acesta bateria de munte va străbate munții dela Soveja, jud. Putna până în Suceava. După sfîrșitul excursiunii sale, bateria va trece la Hârlău, spre a lua parte la marele manevre regale ale corpului IV de armată.

În două veri consecutive, bateria călătorește a străbătut munții dela Mehedinți până în jud. Putna, uimind populațiunile locale prin rezistența oamenilor și a caiilor în trecerea prin punctele cele mai dificile.

ECONOMIE.

Arad, 11 Iulie.

Starea sămănăturilor și a economiei de câmp în Ungaria.

Ploile mult așteptate au căzut în cele mai multe părți ale țării, unde să și arată o îmbunătățire a grânelor. În urma ploilor se nădăjduște acum o recoltă aproape mijlocie. Durere numai, că nici în timpul din urmă nu a plouat în toate părțile țării și nu pretutindeni de ajuns. În jumătatea dintăie a lunii Iulie abea au fost plot în părțile din dreapta și stînga Dunării, în dreapta Tisei au fost puține, dimpotrivă în stînga Tisei, în părțile Banatului și în Ardeal a plouat bine. Starea agricolă s'a îmbunătățit destul de simțitor. Totuș cosirea dintăie a livezilor este perdută în multe părți, desvoltarea cucuruzelor a întârziat mult și spicoasele au rămas mici și rari. Dacă e să se reculeagă întreaga recoltă, ar trebui încă plouă. Cea căzută nu pretutindeni a săturat pământul.

Rugina bătue în zeci de comitate, între cari mai mult în comitatul Torontalului. Din mai multe comitate să vestesc, că holdele sunt pălite, din altele că sunt atacate de gongli.

Fiindcă ploile au sosit abea în ora a 12, nădejduirile recoltei cerealelor s'a îmbunătățit numai puțin. Asupra calității grăului ploile au avut ici colea influință pricioasă, în alte locuri ele n'au influențat nici asupra grăului, nici a săcării, cum nici asupra orzului și a ovėsului. Ovėsul în unele părți a dat chiar îndărēt. Astfel ovėsul va isbuti numai în foarte puține locuri.

Producția de cereale:

	Teritoriul cultivat în jug. cat.	Mijlocia recoltei per jug. cat. m. metrică	Recolta în m. metrică	Recolta din 1903 în m. metrică.
Grâu	6.031,546	5.64	34.016,500	44.077,154
Săcară	1.979,351	5.90	11.684,400	12.911,154
Orz	1.817,128	5.85	10.624,300	14.059,957
Ovės	1.787,800	5.03	8.989,300	12.676,469

Deci mai puțin față de anul trecut: la grâu cu 10.060,654 măji metrică „ săcară „ 1.226,613 „ „ „ orz „ 3.435,654 „ „ „ „ ovės „ 3.687,169 „ „ „

cu totul mai puțin 18.510.169 măji metrică.

Rapița a dat rezultate deosebite. În stînga Dunării și în dreapta Tisei rezultatul a fost în parte bun; în dreapta Dunării și între Tisa și Dunăre parte mijlocie, în Banat și în stînga Tisei abea mijlocie.

Cucuruzul și pe la mijlocul lui Iunie era de obște, slab, rămânend îndărēt în desvoltare. În multe locuri numai atunci răsărea, indeoși cel sămănat de a doua oară. Ploile sunt foarte dorite pentru această plantă. Săpatul s'a întârziat pretutindeni.

Cartofii s'au recules după ploii. Păsăioasele au suportat în multe locuri seceta fără mare pierdere. În urma ploilor s'au cules și cele ce rămasere îndărēt.

Plantele de grădină și curechiul au suferit mult aproape în toată țara.

Meiu și hrîșca au răsărit bine în urma ploilor. Soiurile timpurii nu să desvoaltă indestulitor.

Tutunul s'a desvoltat slab din pricina secetii. Tot asemenea și cânepa și inul. În urma ploilor cânepa se mai poate îndrepta, nu însă și inul, a cărui recoltă este cam slabă.

Hemeiul e în stare mulțumitoare numai în Ardeal.

Napii de zabăr și de nutreț s'au mai recules după plouă, totuș au rămas și ei îndărēt în desvoltare și an încă trebuință de plouă.

Nutrețurile meșteșugite. Cea dintie cosire de luțernă și trifol a fost cam slabă, însă bună. Unde a plouat, luțerna și trifoiul pentru a doua cosire să desvoaltă bine. Unde au lipsit ploile, să desvoltă slab. Măzăricea, cucuruzul de nutreț și mohorul sunt mici, deși s'au îmbunătățit în urma ploilor.

Livezile au dat de obște din cea dintie cosire o recoltă slabă. Otăvile încep a se inima.

Pășunile în multe locuri sunt cu totul lipsite de iarță, în altele s'au recules, dar nu în mod îmbucurător.

Pomiil făgăduesc recoltă bună indeoși, merii, prunii și zarzării.

Viile așisderea făgăduesc recoltă bună, în cele mai multe părți ale țării.

Concurs pentru cultura pomilor.

Pentru promovarea culturii pomilor pe calea școlilor de pomi comunale institutul de credit fonciar va împărți în acesta în mod excepțional 23 premii și anume:

1 premiu de 600 coroane,

2 premii de câte 400 coroane, și

20 premii de câte 200 coroane acelor învățători, cari manipulează școale de pomi și pot dovedi pe acest teren succes mai mare.

La aceste premii poate concura ori-care învățător, care manipulează o școală de pomi, cum și ori-care grădinar comunal, care afară de manipularea școalei de pomi propune în școală cultura pomilor și pe terenul nobilitării pomilor poate dovedi rezultate bune. Rugările să se provază cu timbru de 1 cor. Să se alătore o schiță a grădinei cultivate, împreună cu descrierea anunțită a aceleia și cu un conspect a pădureților și altoilor ce se află în ea, după vîrsă, gen și specie. Cei-ce au mai fost premiați vor mai putea fi premiați și a doua oră numai în cazul, dacă vor putea dovedi un număr de altoi indoit mai mare de cît la I. premiare.

Asociația regnicolară a cultivătorilor de galițe va aranja în Mișcolț o expoziție de galițe din Hódmezövásárhely la 20 August și din Veszprém dela 28 August până la 4 Septemvrie.

Inscriere la școlile de gornici.

În școlile pentru gornici din Görgény-Szentimre, Királyhalom, Liptó-Ujvár și Erdőőr, cari se vor deschide în Octomvrie pe vreme de doi ani, să primesc mai mulți școlari, parte pe cheltuelile statului, parte pe cheltuelile proprii. Cei cari vreau să fie primiți, trebuie să-și înainteze rugările scrise cu mîna proprie înaltului minister de agricultură, cel mult până la 15 Iulie a. c. Pe lângă rugare au să înainteze 1. atentat de botez, că au implinit 17 ani; — 2 atestat medical, că sunt sănătoși și tari; — atestat de școală, că știu scrie ceti și socoti bine; — 4. atestat dela comună despre purtarea lor morală bună. În atestatul ăsta trebuie însemnată și in-deletnicirea, dacă e căsătorit sau nu, și dacă a fost deja cătană.

Bursa de cereale și efecte.

CEREALE:

— Cursul pieții din Budapesta. —

— 11 Iulie 1904.

GRĂU.

	per 50 kilograme	coroane
Grâu dela Tisa	— — — — —	9.50— 9.—
„ din Banat	— — — — —	8.85— 8.70
„ din Bacica	— — — — —	8.90— —

ORZ.

Orz	— — — — —	6.32— 6.35
-----	-----------	------------

SĂCARA.

Săcară din jurul Pestei	— — —	6.27 6.35
-------------------------	-------	-----------

PORUMB

Porumb	— — — — —	5.30 5.20
--------	-----------	-----------

OVÉS.

Ovės	— — — — —	6.15— —
Rapița	— — — — —	10.10— —

Prețuri de încheiere oficiale:

Grâu de toamnă (Oct.) c.	— — —	8.99— 9.07
Săcară de toamnă (Oct.) c.	— — —	6.64— 6.65
Ovės de toamnă (Oct.) c.	— — —	6.22— 6.23
Porumb pe Iulie c.	— — —	5.23— 5.24
„ pe Maiu 1905 c.	— — —	5.65— 5.66

Bibliografii.

A apărut:

Istoria lui Ștefan-cel-Mare pentru poporul român, compusă de dl. profesor universitar N. Ilyrga și tipărită cu cheltuiala ministerului instrucțiunii publice și al cultelor.

In frumoasa emulațiune ce se manifestă în general în vederea serbărilor pe cari întreg neamul românesc le organizează pentru comemorarea unuia din cei mai străluciți Voevozi naționali, scrierea d-lui prof. N. Iorga este bine venită să ne istorisească viața și vitejeștile fapte ale Marelui Domnitor.

Numele autorului, un adânc cunoscător și un neobosit cercetător al trecutului nostru istoric, ne scutește de ori-ce altă recomandăție.

Se poate citi Istoria lui Ștefan cel Mare scrisă de dl. N. Iorga cu încredințarea că va afla viața și faptele lui Ștefan Vodă după dovezi, documente de o netăgăduită valoare și un riguros adevăr istoric.

Este de asemenea inutil să stăruim și asupra stilului.

Cartea este scrisă în adevăr pentru popor.

Se poate comanda în Arad la librăria P. Simtion, ediția populară cu 75 fil. plus 20 fil. porto, ediția de lux 2 Cor. 50 fil. și 30 fil. porto.

A apărut

Anuarul școalei civile de fete cu internat și de publicitate, a Asociațiunii din Sibiu, publicată Dr. Vasile Bologa.

Coprisul: 1. Ce citesc fetele noastre? de Dr. Dr. I. Borcia. 2) Discursuri deta încheerea anului școlar 3. Știri școlare.

A apărut în editura Librăriei C. Ștefia București și se află de vânzare la principalele librării

din țară: G. Becescu Silvan — Ștefan-cel-mare, după cele mai vechi hrisoave și cele mai noul cercetări istorice, cu o copertă foarte artistică, prețul 50 bani.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poșta Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena. 296

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Crucea sau steaua dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967 a lui Müller care este cunoscută în Ungaria întreagă, are pentru ziua de azi un document, pe care îl publicăm aci în întregime:

„Stimate Dle Müller!

Primește sincera mea mulțumită; umflătura soției mele s'a tras aproape de tot și chiar și durerile de spinare și de stomach și sgârșiturile la inimă să repetează tot mai rar. Te rog să-mi mai trimiți 4 aparate R. B. Nr. 86967 de câte 6 cor. căci oamenii chiar din al treilea sat mă roagă să le aduc astfel de aparate.

Zajhalma, în 8 Iunie 1902.

Cu adencă stimă.
Ștefan Bódi,
magasiner.

De aceea n'ai cuvinte ca să recomanzi în destul acest aparat tuturor celor ce sufer de reumatism, asthmă, nedurmire, dureri de cap, de dinți, impotență, și mâni și picioare reci, epilepsia, slăbiciune, amețeală, tremur, friguri, influență, gâlbinare, sgârșiri de stomach lipsă de poftă de mâncate, ischias etc. etc. Aparatul costă 4 fl. să afli la dl Albert Müller în Budapesta V. Vadasz u. 42/K.

Împrumuturi de bani pe amortisare

mijloace pe lângă condițiile cele mai avntajoase, pe moșii și case în oraș cu 4, 5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30 și 50 de ani

ad-că în camătă e socotită atât camăta cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă împrumuturi hipotecare.

Împrumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile hipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spesele prilebile nu sunt, tacele mi le scotesc ulterior.

Pentru deslășurii mai detaliate a se rđresa la

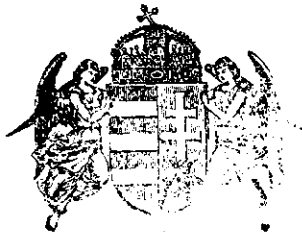
HERZOG SANDOR

Arad. str. Wetzer-János Nr. 15, ușa 7.

290

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

Turnătosia de clopote

și fabrică de scaune de fer pentru clopote

n lui 1035 40-52

Antoniu Novotny

In Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adinștri de fer bătut, construite sare a le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lătură prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cări sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figu a

S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. așa că un clopot patentat de 397 klg. este egal în ton unui clopot de 461 klg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadinstarea clopotelor vechi cu adinștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco

BANI!

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biurolui nostru se pot căpăta împrumuturi hipotecare replătibile în anuități, pe posesiuni fonciare, case în orașe, mai departe credit personal preoților, oficerilor, funcționarilor de stat și particulari, come țăanților, industriașilor și pensionaților pe lângă replătire în 5-2) ani, cu garanți ori fără garanți, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discrețiune. Remunerația noastră modestă numai după ajungerea scopului, decursiv va fi plătită. Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese, cari spese vor fi plătite asemenea decursiv.

A) Favorurile estra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate prin intervenția noastră:

1. Informașianile sunt ieftine. 271
2. Detrageri puține.
3. Depurările să descriu anual din datorie și interesele vin socotite numai după sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
4. După întârziere motivată de plătire, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine incassatorul acasă, ori se pot plăti prin cheque postal nefrancat.

B) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare pe quartale:

1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la cuartal se detrage imediat din datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendu în urma circulașionii urlașe se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotenteașă.
3. Cvotele pe lângă abzicere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2 1/2) ani, după care ori-ce obligămēt de plată înceată.

C) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre hipotecare:

Depurare de 15 ani	4-75%	După mărimea sumei împrumutate.	Depurare de 40 ani	3-15%	După mărimea sumei împrumutate.
„ „ 22 „	4-0%		„ „ 46 „	2-96%	
„ „ 30 „	3-75%		„ „ 50 „	2-85%	
„ „ 32 „	3-50%		„ „ 60 „	2-65%	
„ „ 33 „	3-30%		„ „ 65 „	2-33%	
„ „ 35 „	3-25%		„ „ 70 „	2-30%	

In plăți se cuprinde nu numai interesele și spesele de administrare ci și depurașionu din capital.

Biurou aradan de informașioni.

Posesori KLONDA și SZATMÁRY

ARAD, Strada Salacz Nr. 3.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

in culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, p^{er} barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Coloarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fl. 244

Orice p^{er} c^{ar}unt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumusețea naturală a părului. Astfel p^{er}ul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face p^{er}ul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce ori-ce p^{er} în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca p^{er}ul. — Prețul! sticla mică 1 cor., sticla mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

Coasa de oțel „Bur“ este cea mai bună pe lume

și a cărei unici liferanți pentru întregul continent și pentru America sunt

Winkler és Grauer, Kőbánya 34,

la cari e a se adresa ori ce corespondență privitoare la coase.

Coasa de oțel „Bur“ este admirabil!

500 coroane plătesc celui ce este în stare să ne arate o coasă de oțel „Bur“ veritabilă ca provenită din altă fabrică.

1000 coroane plătesc celui ce ne poate arăta dintre 100 coase de oțel „Bur“ două reale.

Coasa de oțel „Bur“ numai atunci este veritabilă, dacă pe mâner poartă gravată inscripția aceasta: *W. G. Kőbánya*, iar pe atul ei este tipărită marca firmei cam arată figura asta: 1906—20

Facem atent pe ori cine în interesul său propriu, de a se p^{re}zerva de marfa de imitațiune. Coasa „Bur“ satisface pretențiunii ori-cărei econom în modul cel mai perfect.

Acest favor are a-l mulțami coasa de oțel „Bur“ singur ascuțitului său admirabil, nici prea tare, nici prea moale. Mai ales pentru aceea este coasa „Bur“ corespunzătoare, pentru-că are simțea și grunz tare, ear ascuțit foarte subțire. Mulți economi strică și cea mai bună coasă, prin faptul că nu știu să o bată. Asta însă pe lângă toată nedibăcia economului este echisă la coasa „Bur“, de oare-ce firma noastră trimite coasa bătută și probată. Pentru ne-care bucată se primește garanția, iar care nu corespunde schimbăm pentru altă lasă mărturisim din experiență, că între 1000 coase nu e nici una rea.

Prețurile coasei de oțel „Bur“

60	70	75	80	85	90	95	100	110	120 cm. lungă
1-80	2-10	2-20	2-30	2-40	2-70	2-80	2-90	3-20	3-60 Cor.

La comanda de 5 bucăți suportă spesele postale; la comanda de 10 bucăți fabrica nu numai că suportă spesele postale, dar dă o coasă în dar, ear la comanda de 20 bucăți, fabrica pe lângă suportarea s^{pe}selor postale și trimiterea a două coase, trimite și două tablouri frumoase din timpul rebeliunii buru-englez. Căteva „Bur“ la coasa de oțel „Bur“ 1 corcană. O cutie „Amargu“ bucată 30 fl. Anșat pentru bucată coasei (nicovalăși ciocar) 1 cor. 90 fl. Noutate! Teacă potrivită p. coasă p^{er} cu cheie cu tot 30 fl. 10 buc. 2 60 cor.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urma strop, ear sâmburul de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comane foarte potrivite, de oare ce la întrebuintarea de apă nesposă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinet se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de căneșă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Hákóczy-utca 27. sz. 253

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Noutate la curățenia locuințelor!

Respectuos aduc la cunoștința on. public, că după lungi experiențe dispun de un așa mijloc, în cât pot primi pe lângă garanță și încredere stărpirea insectelor din

locuințe cu desăvîrșire.

Vopsesc odăi, săli, etc.

de gală și mai simple, dels cerințele cele mai simple până la cele mai pretensive pe lângă prețuri foarte convenabile. Rugând on. public pentru binevoitoare comisiune, rămân cu deosebit respect 258

GUTTMANN SÁNDOR

vopsitor de odăi.

Weitzer János-utca 19. szám. partere.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Pimesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *ifj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comanda.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. o. public,

rămân cu stimă:

Pápay Lajos,

măstru-măsar.